

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare”, „Miercurea”, „Cassa de păstrare” Seliște, „Chioreana”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Detunata”, „Doina”, „Economia”, „Cohalm”, „Economul”, „Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănișterul”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Humedoara”, „Iulia”, „Lipovana”, „Lugoșana”, „Luceafărul”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Patria”, „Plugarul”, „Poporul”, „Racoșana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Selăgeana”, „Sentinela”, „Silvania”, „Someșana”, „Steaua”, „Timișanu”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărândeana” și „Zlăgheana”.

Prețul de prenumerare:
pe 1 an K 12.—, pe 1/2 an K 6.—.

DIRECTOR
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul VII.

Sibiu, 14 Mai 1905.

Nr. 20.

Băncile române

din

Transilvania și Ungaria.

Pe la începutul secolului XIX Transilvania și Ungaria, țări în aceea epocă sărace în căi de comunicațiune și din cauza aceasta mare parte izolate de țările mai înaintate în cultură și civilizațiune, erau încă puțin accesibile pentru instituțiunile moderne ale occidentului. În special *instituțiunile de credit* și-au făcut numai cu greu și târziu intrare în patria noastră, lipsindu-le pe timpurile acelea încă aproape cu desăvârșire condițiunile de existență și de dezvoltare. Legi sub ocrotirea cărora să se poată desvoltă și cari să promoveze creditul au lipsit cu totul, iar poporul sărac și înapoiat în toată privința, fără orice școală economică, n'a avut până atunci nici indemn și nici ocaziune de a aduna capitaluri, condițiunea primordială a oricărui credit. Meritul de a fi înființat în Ungaria, în butul împrejurărilor nefavorabile, *primul* așezământ financiar revine Sașilor din Brașov, cari fondează acolo deja la 1835, cea mai veche cassă de păstrare sub firma: „Kronstädter Allgemeine Sparcassa”. Acesteia i-au urmat la 1839: „Pesti Hazai Első Takarékpénztáregyesület” din Pesta, la 1840 „Első Aradi Takarékpénztár” din Arad și la 1841 „Hermannstädter Allgemeine Sparcassa” din Sibiu, fondate toate după modelul casselor de păstrare din Austria, mai mult ca instituțiuni umanitare, decât de câștig. Aceste 4 sunt cele mai vechi institute de bani din țările coroanei ungare, după cari s'au fondat succesiv, celelalte număratoase așezăminte financiare din țară, al căror număr s'a urcat în curs de mai puțin de 3/4 de secole, dela 1835—1903, la 4035.

*

Românii din Transilvania și Ungaria, în urma împrejurărilor nefavorabile de cari au avut parte secolii deiarândul, au ajuns a cultivă terenul economic cu mult mai târziu, decât celelalte popoare conlocuitoare din țară. După memorabilul an 1848, poporul român,

deșteptat la o nouă viață, și-a început acțiunea de regenerare în prima linie pe terenul cultural-școlar și bisericesc, realizând pe terenele acestea în timp relativ scurt, progrese uimitoare și de valoare durabilă; pe când viguroasele lupte politice inaugurate de conducătorii poporului român în acelaș timp, s'au purtat cu mai puțini sorți de izbândă și fără a lăsa urme mai adânc tăietoare în viața Românilor din Transilvania și Ungaria.

Introducerea vieții constituționale la 1867 a produs în Ungaria mari schimbări, nu numai pe terenul politic, ci și economic, deșteptând pretutindenea spiritul de întreprindere, care la rândul său a dat naștere în țara întreagă unei perioade de fondare de noue instituțiuni pe toată linia. Între astfel de împrejurări conducătorii poporului român, ținând cont de spiritul timpului și urmând exemplul celorlalte neamuri conlocuitoare mai înaintate pe toate terenele, și-au îndreptat și ei privirile spre terenul economic, neglijat până atunci cu desăvârșire. Pătrunși de adevărul, că unui popor, care a apucat calea progresului material îi sunt deschise căile progresului și pe celelalte terene, bărbați luminați și cu dragoste de neam, au început a chibzui asupra mijloacelor celor mai potrivite pentru ridicarea bunăstărei materiale a poporului și în special a țaranului român. Și în adevăr a fost timpul suprem, ca să se facă și în direcțiunea aceasta ceva, căci țaranul român d'abia scăpat de lanțurile jobăgiei, eră în pericol a se ferecă cu alte cătușe din partea cămătarilor fără suflet, la a căror discrețiune eră pus în caz de nevoie și cari storceau de pe el nu arareori camete neomenoase de 50%, 100%, ba chiar 200%, ducându-l în modul acesta la ruină sigură. De altă parte așezămintele de bani înființate de celelalte popoare din țară, Maghiari și Sași, erau numai arareori deschise Românilui, fiind ele întemeiate în cele mai multe cazuri, cu scopul și tendența pronunțată de a veni în prima linie în ajutorul connaționalilor lor. Astfel s'a născut la Români măreata idee de a înființa din propriile lor puteri, o mare *societate pe acții*, care să urmărească scopul: „de a procura poporului țaran mijloacele bănești necesare pentru purtarea și dezvoltarea

economiei sale, a ridică într'insul spiritul de economie, a ridică creditul real în țară și astfel prin operațiunile ei a promovă interesele economiei naționale.

Ideea a fost concepută încă la anul 1869 de repositul *Visarion Roman*, dar s'a putut realiza d'abia cu 3 ani mai târziu, la 1872, fiind întâmpinată din partea Românilor cu mult entuziasm, dar totodată și cu mare neîncredere și aceasta cu atât mai mult, cu cât celce a conceput-o n'a fost decât un simplu *dascăl rural*, iar piedecile, ce se puneau în calea realizării erau multe și grele, dar — precum s'a văzut, — nu neînvingibile.

Având întreg concursul moral și material al celor mai iluștri și mai de greutate bărbați români de pe acele timpuri, în frunte cu ilustra familie *Mocsonyi*, deja la 1871, măreața idee a lui *Roman* începe a lua forme concrete, primind statutele prezentate de comitetul fondator, după unele modificări și conform legilor de atunci, aprobarea guvernului. Prin aceasta înființarea *primului așezământ financiar* al Românilor din Transilvania și Ungaria, fondarea institutului de credit și de economii „*Albina*“, chemat a juca mai târziu în viața Românilor un rol atât de însemnat, a fost aproape asigurată. Urmă acum a asigura și a aduna capitalul social proiectat cu K 600,000, împărțit în 3000 de acțiuni nominative à K 200. Se emit liste de subscripțiune, se aleg colectanți de subscrieri bărbații cei mai de frunte din toate părțile locuite de Români: din Transilvania, Bănat, Ungaria, ba chiar și din Bucovina și se dezvoaltă pe cale privată și ziaristică o vie agitațiune în interesul noii întreprinderi, agitațiuni, cari — din fericire — n'au rămas infructuoase, căci deja la 14 Martie 1872, institutul de credit și de economii „*Albina*“ și-a putut țineă *adunarea generală constituantă*. Act epocal acesta în istoria Românilor din Transilvania și Ungaria, căci prin el „s'a făcut începutul începutului“, s'a pus bază la emanciparea economică a poporului român și s'a deschis acestuia căile de propășire materială și prin aceasta de înaintare pe toate terenele. Importanța faptului complinit cu fondarea „*Albinei*“ și-a aflat răsunetul în întreaga presă din țară, nu numai românească, ci și străină, iar istoricul nostru *G. Barițiu* se pronunță asupra fondării primului institut financiar românesc din Transilvania și Ungaria cum urmează: „Încât pentru propriul popor cultivător de pământ, dacă s'a făcut vreodată ceva spre ușurarea lui, apoi aceasta s'a întâmplat numai de când câțiva bărbați aleși, în frunte cu familia *Mocsonyi* au înființat *intâiul* institut de credit și de economii „*Albina*“, la 1872. Cutez a susțineă, după experiența ce o am, că de atunci incoace în mijlocul atâtor asupriri și spoliațiuni, până la 50,000 de familii române au scăpat de o ruină sigură cauzată prin usurării de câte 50, 100 și chiar 200% — numai cu ajutorul băncii „*Albina*“ și cu al celorlalte, cari s'au fondat cu ajutorul lui *Dzeu* pe urma acesteia în cele mai multe regiuni locuite de Români“.

Timp de 10 ani „*Albina*“ a rămas *unicul* institut financiar românesc din Transilvania și Ungaria, care cu mijloacele ce i-au stat încă dela început în măsură relativ destul de mare la dispozițiune a dezvoltat prețutindenea o activitate binefăcătoare și rodnică în sinul poporului român. La 1873, ce este drept, se fondase la Năsăud o societate de împrumut și păstrare sub firma „*Aurora*“, dar aceasta în urma insuficienței mijloacelor sale, a avut și atunci, precum are și astăzi, o însemnătate mai mult locală.

Convingându-se tot mai mult de foloasele ce rezultă din asocierea capitalurilor și indemnăți de succesele realizate de „*Albina*“ deja în primii ani ai existenței sale, încetul cu încetul Români au început a fondă după modelul primului lor așezământ financiar, institute de bani în toate centrele lor mai mari. Aceasta se puteă face acum, în cadrul actualei legi comerciale (art. de lege XXXVI din 1875) cu atât mai lezne, cu cât vechiul sistem de concesiune, împreună cu multe formalități, a fost abandonat și în locul lui legea a acordat societăților drept de liberă dispozițiune, obligându-le numai la o anumită publicitate a gestiunii lor. La 1883 se înființează cu ajutorul „*Albinei*“ institutul „*Furnica*“ din Făgăraș, la 1884 se fondează „*Cassa de păstrare din Săliște*“, la 1885 „*Ardeleana*“ din Orăștie și „*Timișana*“ din Timișoara etc. etc. La anul 1888 numărul institutelor de bani române din Transilvania și Ungaria eră deja 28, la finele anului 1892 40, un an mai târziu 45, la finele anului 1895 52, doi ani mai târziu 70, la finea anului 1898 75, în anul următor 79, la finea anului 1903 81, apoi 83 la finea anului 1901, 90 la finea anului 1902 și în fine 104 la finea anului 1903. Astăzi, după abia trei decenii dela inaugurarea activității lor pe terenul financiar-economic, Români din Transilvania și Ungaria, dispun de 100 și mai bine de institute de bani, proprii ale lor, răspândite în toate regiunile țării locuite de elementul românesc, încât nu există județ cu populațiune românească mai compactă și oraș cu inteligență românească cât de puțin număroasă și conștie de chemarea sa, unde să nu se fi fondat un institut de bani exclusiv românesc, merit a ocroti și a veni în ajutorul țaranului român întru acoperirea trebuințelor sale de credit și, nu în ultima linie, a-l feri de deposedarea la care este adeseori expus din partea răuvoitorilor săi. Ba sunt — durere — chiar centre, unde Români, în loc de a-și concentra întregă forța într'un singur institut de bani, puternic și capabil a țineă concurența adeseori ilioială a băncilor străine, conduși de motive subiective, confesionale etc., au fondat chiar două și mai multe institute de bani, făcându-și concurență reciprocă.

Institutele de bani române din Transilvania și Ungaria s'au fondat după exemplul „*Albinei*“, cu excepțiunea a câtorva, toate ca societăți pe acțiuni. Capitalul lor social variază între K 10,000 — K 1.200,000; acțiunile sunt fără excepțiune nominative, în valoare nominală dela K 50 — K 400. Detentorii lor, acțio-

narii, sunt aproape exclusiv Români sau instituțiuni românești: societăți culturale, fonduri școlare, bisericesti etc.; numărul acționarilor străini dela aceste bănci este disparent de minimal, ceea ce și conservă și garantează caracterul pur românesc al acestor instituțiuni, atât în ce privește administrația internă, conducerea, scopul urmărit și mijloacele, cât și distribuirea beneficiilor nete realizate.

Mijloacele, cu cari operează băncile române întru realizarea scopurilor lor, sunt: capitalurile lor sociale și rezervele, capitalurile străine încredințate lor spre administrare în forma depozitelor spre fructificare și capitalurile acvitate pe calea reescomptului. Modeste la început, precum eră mic și numărul institutelor existente, astăzi pozițiile amintite se pot evalua în total cu considerabila sumă de rotund K 72.000,000 (excluzive scrisurile fonciare ale „Albinei“ în sumă de K 5.606,500).

Majoritatea covârșitoare a clientelei băncilor române, se recrutează precum este ușor de înțeles, din sinul poporului român, pentru care sunt indeosebi înființate aceste instituțiuni. Cu toate acestea este foarte însemnat, atât în ramii de operațiune activi, cât și în cei pasivi, și numărul clientelei străine, care în foarte multe cazuri, cercetează cu predilecțiune ghișeurile băncilor românești, ca unele cari îi oferă absolută siguranță, nu caută exploatarea lui și la cari află ocrotire, toți deopotrivă, fără deosebire de naționalitate.

Ca organe conducătoare-administrative ale băncilor române funcționează așa numitele „*directiuni*“, compuse după mărimea băncilor din câte 4—12 persoane, alese de adunarea generală din sinul acționarilor. De regulă se aleg ca administratori, cei mai de frunte, mai cu vază și mai mari acționari; astfel sunt reprezentate în administrațiunile băncilor române, cele mai variate elemente: avocați, profesori, preoți, proprietari și alți inteligenți, țărani frunțași etc., cari nu atât prin cunoștințele lor de specialitate în materie de bancă, — cunoștințe, pe cari de cele mai multeori nu le posed în măsură recerută, — cât mai mult prin splendoarea numelui lor, onestitatea, influința și averea lor, oferă cele mai sigure garanții ale unei conduceri oneste a afacerilor, iar prin vaza de care se bucură, ridică totodată vaza institutului în fruntea cărora sunt puși.

Controlul institutelor de bani române incumbă organului de control, prevăzut în lege, numit: *comitetul de reviziune ori de supraveghiere*, compus în senzul legii cel puțin din 3 membrii, alegerea cărora cade în competența adunării generale. În urma importanței acestui organ în organismul societății pe acțiuni, membrii lui ar trebui aleși din cei mai buni specialiști în afaceri de bancă; în lipsă de oameni calificați, până acum puțin s'a satisfăcut și s'a putut satisface acestui postulat al unui control eficace; în ultimul deceniu însă se poate înregistra și pe terenul acesta un progres îmbucurător, având aproape toate băncile mai mari, cel puțin câte un specialist în organul lor de control.

Un rol important au în organizația băncilor române din Transilvania și Ungaria, organele executive, *funcționarii*, în sarcina cărora cad de cele mai multeori atât agendele de conducere, cât și cele administrative.

Pe când înainte cu 3 decenii, la înființarea „Albinei“, le-a lipsit Românilor cu desăvârșire oamenii de specialitate în ale finanțelor și comerțului — însuși inițiatorul și mai târziu primul funcționar resp. director al „Albinei“ V. Roman și-a însușit cunoștințele de lipsă în importanta sa funcțiune numai prin studiu privat și o scurtă praxă la mai multe institute de bani din Viena, — pe atunci astăzi majoritatea băncilor române dispune de un personal administrativ, de un corp de funcționari, deplin calificați, cei mai mulți absolvenți cu bacalaureat ai școlii superioare de comerț din Brașov (înființată la 1869), cari stau în toată privința pe nivel egal cu funcționarii celor mai fruntașe bănci străine din țară. Posturile superioare de conducători, directori executivi, sunt însă ocupate cu deosebire la băncile mai mici și de mijloc și de prezent, ca și în trecut, de cele mai multeori de oameni laici în chestiuni administrative de bancă, de avocați, preoți, protopopi și penzionști de toate branșele, pentru cari directoratul adeseori nu este decât o ocupațiune secundară și a căror activitate din motivele acestea lasă de multeori de dorit.

În timpul din urmă însă acționarii și cercurile normative ale băncilor române au început a se pătrunde tot mai mult de convingerea, că este nu numai o exigență a timpului, ci zace deadreptul în interesul consolidării și perfecționării organizațiunii acestor instituțiuni, ca conducerea lor să fie încredințată în viitor unor specialiști harnici, cu praxa și cunoștințele recerute în afaceri financiare de bancă.

(Va urmă.)

Etalonul oficial al băncilor de emisiune.

Din incidentul unor observări, ce s'au făcut nu de mult în o ședință a camerei de comerț și industrie din Budapesta asupra politicii de discount a Băncii Austro-Ungare, ziarul „Pester Loyd“ publică niște date interesante referitoare la etalonul oficial al celor patru bănci de emisiune mari din Europa, date ce le reproducem și noi în cele următoare, fiind de interes și pentru publicul nostru cetitor.

Conform acestor date etalonul oficial al Băncii Austro-Ungare a fost în Ianuarie 1902 de 4%, iar cu începere dela Februarie 1902 este în vigoare etalonul de 3½%, care n'a suferit de atunci încoace nici o modificare.

La Banca Franciei dominează în ultimii 3 ani fără nici o întrerupere etalonul de 3%. Această bancă urmărește consecvent o politică de discount conservativă, deși nu odată împrejurări politice și financiare ar fi reclamat o schimbare a etalonului.

Ce privește Banca imp. germană și Banca Angliei fluctuațiunile etalonului oficial în anii 1902, 1903 și 1904 prezintă următorul tablou:

Banca imp. germană. Anul 1902: primele 2 săptămâni din Ianuarie 4%; 3 săptămâni următoare 3½%; din a 2-a săptămână a lui Faur până la finea lui Septembrie 3%; Octombrie — Decembrie 4%. *Anul 1903:* primele 5 săptămâni 4%; din a 2-a săptămână a lui Faur până incluzive prima săptămână a lui Iunie 3½%; de aci încolo până la finele anului 4%. *Anul 1904:* dela începutul anului până incluzive prima săptămână a lui Octombrie 4%; de aci încolo până la finea anului 5%.

Banca Angliei. Anul 1902: primele 3 săptămâni din Ianuarie 4%; apoi 2 săptămâni 3½%; din a 2-a săptămână a lui Faur până la finea lui Septembrie 3% și din Octombrie până la finea anului 4%. *Anul 1903:* dela începutul anului până incluzive a 3-a săptămână din Mai 4%; apoi 3 săptămâni 3½%; din a 3-a săptămână a lui Iunie până la finea lui August 3% și din Septembrie până la finea lui Decembrie 4%. *Anul 1904:* dela începutul anului până la mijlocul lui April 4%; apoi o săptămână 3½% și din a 4-a săptămână a lui April până la finea anului 3%.

În 1905 la Banca Austro Ungară și Banca Franciei etalonul a rămas staționar. Banca imper. germană a redus rata oficială la 10 Ianuarie dela 5% la 4%; la 14 Faur dela 4% la 3½% și la 25 Faur dela 3½% la 3%. La Banca Angliei s'a redus etalonul oficial la 9 Martie dela 3% la 2½%.

Comparând etalonul oficial al Băncii noastre de emisiune cu etalonul celorlalte bănci, rezultă că față de Banca Franciei am avut continuu un etalon cu ½% mai urcat. Perioda în care Banca imp. germană a avut un etalon mai urcat decât noi constituie 65½% a intervalului de 3 ani luat de bază la calculare. Banca Angliei a avut în calcul mediu numai ceva peste jumătatea intervalului indicat un etalon mai redus decât Banca Austro-Ungară.

Conziderând stările dinainte de regularea valutei se poate constata un progres însemnat și îmbucurător și în ce privește formarea etalonului oficial al Băncii noastre de emisiune.

Agricultura Ungariei în anul 1904.

În urma secetei ce a bătuit țara noastră în anul trecut, recolta generală a fost așa de slabă încât acest an agricol trebuie să-l numărăm între cei mai răi.

Recolta grâului și săcării a fost mijlocie, iar a porumbului, cartofilor și nutrețelor de tot slabă.

Despre rezultatele triste ne putem face o idee mai clară dacă le comparăm cu acelea ale anului 1903.

	Teritoriu cultivat în milioane de jugăre	Recolta în măși metrice	Teritoriu cultivat în milioane de jugăre	Recolta în măși metr.
	1903		1904	
Grâu	6,031.596	44-07	5,909.055	37-30
Săcară	1,979.351	12-02	1,800.997	11-14
Orz	1,817.140	14-05	1,772.528	10-86
Ovăș	1,787.809	12-67	1,727.034	9-11
Porumb	3,989.566	33-00	3,412.340	15-08
Cartofi	892.818	38-00	900.291	30-45

Nutreț s'a produs așa de puțin încât a trebuit să sară statul în ajutorul economilor. Statul a cumpărat, anume pentru a paraliza urcarea enormă a prețului, nutrețuri pentru suma de K 6.5 milioane pe cari apoi le-a vândut economilor mai strămorți cu un preț cât s'a putut mai redus pe lângă plățile în rate pe doi ani. Tot pentru ajutorarea economilor statul a permis a se adună nutreț de prin pădurile erariale.

Starea pomăritului în decursul anului trecut a fost următoarea: În primăvară toți pomii și vițele de vie au încolțit frumos și au avut floare bogată, lipsind însă în lunile Maiu, Iunie și chiar Iulie ploaia atât de necesară pentru cultura poamelor, acestea nu s'au putut desvoltă și coace cum trebuie. A plouat ce e drept în August, dar aceasta numai strugurilor le-a mai putut ajuta, așa că recolta de struguri a fost destul de bună.

Producțiunea de *legumi* s'a rentat pentru cei cari au avut apă destulă pentru udat, căci prețuri urcate cum au fost în anul trecut la legumi nu s'au mai notat de foarte de mult. Producții au fost tot așa de mulți ca și în anul premergător, dar în urma secetei au secat fântânile și apele mai mici așa că legumi au avut numai cei de pe lângă ape mai mari.

Daună a suferit și *grădinile de altoit* din cauză că altoiul nu s'a prins și așa s'a pierdut altoile de pe un an întreg.

Recolta *strugurilor* a fost — cum am amintit — în urma ploilor din August destul de bună.

S'a obținut în general un vin bogat în alcool și anume de circa 3.2 milioane coroane și cu 700,000 hl. mai mult ca în anul premergător.

Cireșele au succes cantitativ foarte bine, dar în ce privește calitatea numai în puține locuri s'au putut desvoltă la mărimea normală.

Vișine s'au produs în anul trecut mai multe ca în anii premergători.

La *caise* s'a obținut o recoltă uriașă și deși în desvoltare, gust și aromă au rămas înăpoia altora ani totuș a avut Ungaria un export cum nu a mai fost de zeci de ani și a ajuns suma de 3 milioane coroane.

Perseci s'au produs în măsură destul de mare. Rezultatele obținute la *prune* au fost, în ce privește cantitatea, uriașe. Calitativ însă au rămas înăpoia așa că numai puține s'au putut consumă ca poame de masă, iar cele mai multe s'au folosit la fertul de rachiu.

Cu privire la *pere* și la *mere* notăm că recolta a fost mijlocie. Răul cel mai mare s'a observat la perele de iarnă, cari s'au copt în urma secetei prea de timpuriu și așa nu s'au putut păstră pe iarnă.

Nuci s'au făcut multe, dar au rămas mici și simburile s'a negrit.

În ce privește activitatea organelor de agricultură pentru ridicarea pomăritului trebuie să amintim că ministrul de agricultură a lucrat un proiect de lege cu privire la instrucțiunea de grădinărit și la învățării de grădinari.

Prăsila de cai a suferit foarte mult în urma lipsei de nutreț. Economilor cari se ocupă cu prăsila de cai statul le-a sărit într'ajutor prin fel și fel de mijloace dintre cari unul este că statul le-a cumpărat toate produsele lor economice ca să-și poată vedea de prăsila cailor. În anul trecut statul a ținut 3218 armăsari la dispoziția economilor.

Foarte mult a suferit economia de vite. Schimbările cari au rezultat la numărul vitelor în anul 1904 se va vedea din conscripția vitelor din primăvara aceasta. În primăvara anului 1904 numărul vitelor cornute a fost de 5.678,762.

Lăptăritul nu a stagnat, cu toată seceta, ce a avut urmări grele și pentru acest ram de economie, ceea ce se poate vedea din urcarea lăptăriilor dela 500 la 600. Exportul articolelor din acest ram a fost de K 17.000,000.

Lucrări pentru ameliorarea pământului s'au continuat în anul trecut în cadrele stabilite deja de mai înainte. Activitatea oficiilor de ingineri s'a estins peste un teritoriu de 475.096 jug. cat.

Industria de casă încă a aflat atențiunea cuvenită.

În anul 1904 s'au ținut în 56 comitate mai mult ca 300 de cursuri de industrie de casă. În fiecare curs s'au calificat câte 30—60 lucrători cu deosebire în diferite felii de împletituri.

Cu privire la *pescărie* este de notat, că s'au regulat o multime de ape pentru pescuit și statul a împărțit prin lozurile unde se practică pescuitul 59 milioane icre, 30.000 raci și 19 părechi crapți pentru prăsilă.

Producțiunea de *mătăsă* a rămas în continuă dezvoltare.

Albinăritul a dat în anul trecut 582 184 roi, cari au produs 27,445 79 măji metrice de miere și 1705 măji metrice de ceară. Aici încă s'au arătat urmările secetei, căci până când numărul roilor a crescut față cu anul 1903 cu 9518, avem la cantitățile produse o scădere de 2,545 55 măji metrice miere și 222 măji ceară.

În interesul valorizării produselor din Ungaria în străinătate, s'au luat din partea cercurilor normative număroase dispozițiuni salutare. m.

„Reuniunea română agricolă din Sibiu“.

(Adunarea generală extraordinară.)

Sâmbătă, 6 Maiu a. c. Reuniunea română agricolă sibiană și-a ținut adunarea generală extraordinară. La adunare a participat un număr mare de membri, dovadă aceasta despre interesul, ce se poartă acestui așezământ, care a lucrat și lucrează la îmbunătățirea stării economului nostru.

Adunarea a fost deschisă de prezidentul Reuniunii, dl Demetriu Comșa. Referentul dl P. Draghits, primpretor, totodată membru în comitetul central, citește raportul comitetului în afacerea editării „Albumurilor“, din care reiese, că din această întreprindere, Reuniunea, pe lângă marele câștig moral, a avut și câștig material. Raportul, la propunerea membrului Ioan Banciu s'a luat de adunare la cunoștință și în acelaș timp s'a votat comitetului și îndeosebi dlui prezident Demetriu Comșa mulțămită și recunoștință pentru zelul dezvoltat la confecționarea Albumurilor.

În conformitate cu programul adunării trecându-se la alegerea comitetului, dl prezident Demetriu Comșa, declară, că d-sa se retrage irevocabil dela conducerea Reuniunii și roagă adunarea să-și aleagă astfel de conducători, cari să contribuie și la mai marea înflorire a Reuniunii.

Părăsind dl Comșa adunarea, aceasta roagă pe viceprezidentul Reuniunii dl Pantalion Lucața să conducă adunarea, chemată a alege noul comitet.

Ocupând dl Lucața locul prezidial se alege cu unanimitatea voturilor prezident, fostul viceprezident Pant. Lucața; viceprezident Ioan Chirca (Săliște); membri în comitet: Dr. P. Șpan și Vasile Stan, profesori seminariali; Romul Simu, inv. pens.; I. Lăpădat, secretar al II-lea al „Asociațiunii“; Petru Draghits, primpretor; Dr. Ioan Stroia, protopresbiter, ambii din Săliște; Ioan Popescu, proprietar în Sibiel și Isidor Blaga, paroh în Lancrăm.

Eshauriată ordinea de zi, comitetul astfel ales s'a întrunit în ședință și a numit secretar pe fostul secretar Victor Tordășianu, cassar pe fostul cassar P. Ciora, controlor pe fostul controlor Emil Verzariu, custos a fost numit Teodor Andreiu, grădinar, iar arhivar-bibliotecar Oprea Steflea, vicienotar comitatens.

Comitetul central a stabilit pentru restul lunilor din anul 1905 următorul program de lucru:

Intruniri agricole se vor ține în comunele Avrig, Dobârca, Noul săsesc, Șugag, Șura-mică, Săsăuși și Turnișor.

Expoziția de vite anuală se va ține în comuna Veștem, iar cu scop de a înlesni procurarea de vite de prăsilă Reuniunea acoardă micilor proprietari împrumuturi ieftine, replătibile în rate. Pentru membri cu locuința în Gurariului se va sorta o vițea rassa „Pinzgau“, dăruită de Reuniune.

În opidul Mercurea se va aranjea a IV-a expoziție de poame; în Săliște se va ține în zilele din 16—20 Maiu n. c. un curs de pomărit pentru învățătorii aplicați la conducerea școalelor de pomi comunale. Participanții la curs vor primi diurne. Câte un altoiu (măr pătuleț) s'au dăruit membrilor cu locuința în Galeș și Aciliu; s'au distribuit între membri pomi pădureți și s'au pus în vânzare altoi cu preț redus. Cuptorul de uscat poame sistemul „Cazenille“ din Săliște, se va pune în funcțiune atât la uscarea de poame cât și la uscarea de legume.

Experimente cu cultura Soiei se fac în comuna Săliște sub conducerea membrului din comitet Dr. I. Stroia și în Tilișca sub conducerea viceprezidentului I. Chirca.

Cei împărțiți în trecut cu pădureți, seminte etc. vor fi rugați a face raport despre experiențele făcute și despre rezultatele obținute.

Direcțiunile Însotirilor de credit sistem „Raiffeisen“ și ale tovărășiilor agricole sunt rugate a raporta despre afacerile din 1904. În acelaș timp se va lucra din rășputeri la alcătuirea de asemenea așezăminte.

Se vor împărți galițe de soiu, apoi coșnițe și alte unelte pentru cultivătorii de albine.

Se va lucra la desăvârșirea școalei practice de economie din Săliște.

Adunarea generală ordinară se va ține în comuna Săliște.

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 12 Maiu 1905.

Incidentul dintre Anglia și Franța și zvonurile colportate în ultimele zile cu deosebire în ziarele engleze despre eventuala izbucnire a unui războiu internațional n'a rămas fără oarecare efect asupra *piețelor externe de bani*, pe când *piața internă* a rămas aproape nealterată. După ultimo circulațiunea a fost minimală și numărul abundanț. Cambii vieneze de prima bonitate s'au discontat cu $2\frac{13}{16}\%$ — $2\frac{7}{8}\%$, cambii de portofoliu dela $3\frac{1}{2}\%$ în sus.

În Berlin cu toată rezerva băncilor mari provocată de știrile neliniștitoare amintite mai sus, discontul privat, urcat la $2\frac{1}{2}\%$, s'a redus ulterior din nou la $2\frac{3}{8}\%$. În Londra discontul privat s'a urcat succesiv la $2\frac{9}{32}\%$ — 3% . Parisul notează $1\frac{3}{4}\%$.

„*Asociațiunea de economii și ajutor*“ în Ghirec, și-a ținut adunarea generală la 26 Februarie nou 1905, sub prezidiul dlui Petru Rotariu, fiind notar dl Atanasiu Baicu, iar verificatori ai procesului verbal dnii Iosif Leiman și Nicolae Magiar. Prezenți au fost 38 acționari, reprezentând 148 acțiuni cu 138 voturi.

Profitul net de K 1,828·41 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 13·14. Fondului de rezervă K 1,815·27.

Dividenda s'a fixat cu 6% = de cupon și se plătește după adunarea generală. În direcțiune s'a ales: Presid. Petru Rotariu, dir. exec. Atanasiu Baicu, Iosif Gaiția, Lazar Cărbunariu, Ion Rugia, Tihus Miu și George Rotariu, membri ordinari, iar suplenți: Ioan Stoia, Trif Rugia și Nicolae Buzaescu. În comitetul de supraveghiere s'au ales dnii: Bosior Miu, Iosif Buibașiu, Aurel Condă, Trif Andrașiu și Nicolae Aga.

*

„*Cassa de păstrare*“, soc. pe acții în Sasca-montană. Adunarea generală a acestui institut s'a ținut la 26 Februarie 1905, sub prezidiul dlui Dr. Alesandru Coca, fiind notar dl Emanuil Barabaș, iar verificatori ai procesului verbal dnii: Iustin Chirilă și Dimitrie Blaj. Prezenți au fost 35 acționari, reprezentând 859 acțiuni cu 699 voturi.

Profitul net de K 16,113— s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 12,000—. Fondului de rezervă K 2,857—. Scopuri filantrop.-culturale K 80—. Tantieme funcționarilor K 737—. Remunerațiuni funcționarilor K 439—.

Suma destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a împărțit cum urmează: Masa studenților Brașov K 10—. Masa studenților Brad K 10—. Internatului preparandial Caransebeș K 25—. Gimnaziului Năsăud K 10—. Biserica Rușora-nouă K 15—. Muzeului național Sibiu K 10—.

Dividenda s'a fixat cu 8% = K 8 de cupon și se plătește cu începere dela 1 Martie 1905. În direcțiune s'au ales dnii: Pavel Corcan, Stefan Jucu și Dr. Anton Sichtfusz. În comitetul de supraveghiere s'au ales dnii: Ioan Manciu, George Tiffa și Simion Luca.

*

„*Creditul*“, institut de credit și de economii, soc. pe acții în Zernești. Adunarea generală a acestui institut s'a ținut la 4 Martie 1905 sub prezidiul dlui Nicolae Garoiu, fiind notari dnii Dr. Ioan Garoiu și Ioan Sperchez, iar verificatori ai procesului verbal dnii Ioan Ionică, Aron Pană și Ioan Vulsan. Prezenți au fost 19 acționari, reprezentând 344 acțiuni cu 344 voturi.

Profitul net de K 4705·69 s'a distribuit astfel: Dividendă K 2414·01. Fondului de rezervă K 1000—. Scopuri filantropice-culturale K 435·41.

Dividenda s'a fixat cu 5% = K 5 de cupon și se plătește cu începere dela 1 Aprilie. În comitetul de supraveghiere s'au ales dnii Ioan Străvoiu, Ioan Baiu Comșa, Ioan Sperchez și Bucur Mețian.

*

„*Hațegana*“, institut de credit și de economii, soc. pe acții în Hațeg și-a ținut adunarea generală la 18 Martie 1905 sub prezidiul dlui Dr. Gavriil Suciuc, fiind notar dl Eliu Aurel, iar verificatori ai procesului verbal dnii: Ladislau Nandra și Cornel Popovici. Prezenți au fost 41 acționari, reprezentând 812 acțiuni cu 390 voturi.

Profitul net de K 25,106·73 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 16,000—. Scopuri filantropice-culturale K 855·30. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 1024·27. Tantieme

funcționarilor K 393·18. Tantiemă directorului executiv K 262·12. Fondului de penziuni K 801·48. Fondului special de rezervă K 655·30. Ajutor servitorului K 100.

Suma destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a împărțit cum urmează: fondului cultural gr.-or. și gr.-cat. K 400, la dispoziția direcțiunii K 655·30, care sumă direcțiunea în ședința din 4 Maiu 1905 a distribuit-o astfel: speșele împreunate cu expoziția băncilor K 115—. Școalei gr.-cat., Rechitova K 50—. Școalei gr.-cat., Farcadia K 50—. Școalei gr.-or., Ciula-mare K 50—. Școalei gr.-cat., Ostrovul-mare, K 50—. Școalei gr.-cat., Paucinești K 50—. Școalei gr.-or., Ohaba-de-sub-peatră K 50—. Școalei gr.-or., Borosd K 50—. Școalei gr.-or. Nucșoara, K 50—. Școalei gr.-or., Ocoliuș-mare K 50—. Societății pompierilor din Hațeg K 50. Bibliotecei despărțământului „Astra“, Hațeg K 40·30.

Dividenda s'a fixat cu 8% = K 8— de cupon și se plătește cu începere dela 18 Martie 1905.

În direcțiune s'au ales dnii: Dr. Iacob Radu, Dr. Gavriil Suciuc și Stefan Sielariu.

Totodată adunarea generală a hotărât în principiu înființarea unei filiale și a însărcinat direcțiunea a studia afacerea și dacă va afla de bine a o inactivă.

*

„*Reuniunea de împrumut și păstrare*“ în Ilva-mare, și a ținut adunarea generală la 4 Martie 1905 sub prezidiul dlui Ieronim Slavoca, fiind notar dl Stefan Buzilă, iar verificatori ai procesului verbal dnii Ioan I. Constantin și Onisim Sas. Prezenți au fost 32 acționari, reprezentând 260 acțiuni cu 32 voturi.

Profitul net de K 2364·21 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 1581·03. Fondului de rezervă K 269·64. Scopuri filantropice-culturale K 50—. Fondului de penziune K 135·40. Fondului de clădire al Reuniunii K 281·20. La dispozițiunea direcțiunii K 46·94.

Suma de K 50— destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a donat „Societății de cetit și cântări, „Minerva“ din Ilva-mare. Dividenda s'a fixat cu 9% = K 3·60 de cupon și se plătește imediat după adunarea generală. În direcțiune s'au ales dnii: Ieronim Slavoca, Zaharie Bulbuc, Ioan Tivadar, Stefan Buzila, Ioan Somesan și Procopie Galan. Iar în comitetul de supraveghiere dnii: Onisim Sas, Iuliu Ciorariu, Ioan Bal și Ioan I. Constantin.

*

„*Turnu Roșu*“, cassă de economii, soc. pe acții în Boița, (com. Sibiului) Adunarea generală a acestui institut s'a ținut la 27 Martie 1905, sub prezidiul dlui Ioan Druhora, fiind notar dl Ioan Bratilesco, iar verificatori ai procesului verbal dnii: Vasilie Cloaje și Petru Indrieșiu. Prezenți au fost 16 acționari, reprezentând 101 acțiuni cu 89 voturi.

Profitul net de K 1,253·59 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 700·77. Fondului de rezervă K 384·67. Scopuri filantropice-culturale K 12·53. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 62·67. Remun. expertului societății K 60—. Remun. servitorului societății K 20·42. Tantiemă funcționarilor societății K 12·53.

Cu suma de K 12·53 destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a pus bază unui fond pentru ajutorarea acționarilor societății în cazuri elementare și nenorociri, având direcțiunea a prezenta propunere meritorică în acest obiect în proxima adunare generală.

Dividenda s'a fixat cu 5% și se plătește cu începere dela 27 Martiu 1905. În comitetul de supraveghiere s'au ales dnii: Nicolae B. Bratilesco, Ioan St. Bobeșiu, Frangu Constantinescu, Nicolae Hânsea și Ioan Moldor junior.

*

CURS COMPLET
DE
CORRESPONDENȚA COMERCIALĂ

cu explicarea termenilor comerciali

de

I. C. Panțu,

profesor la școala superioară de comerț din Brașov.

Prețul K 3.50.

Se poate comanda la autor sau la tipografia

A. Murășianu în Brașov.

Drepturile, datorințele și responsabilitatea

membriilor din direcțiune

și

Drepturile, datorințele și responsabilitatea

comitetului de supraveghiere

de

Alfred Kormos,

directorul revistei „Magyar Pénzügy“

traduceri autorizate de

Constantin Popp,

funcționar la Centrala inst. de credit și de econ. „Albina“.

Se pot comanda la traducător în Sibiu sau la Librăria arhiepiscopală din Sibiu, cea dintâi cu prețul de K 3.—, iar cea din urmă cu prețul de K 1.50.

În editura Delegațiunii Băncilor Române

au apărut:

Problemele Reformei Băncilor,

de Dr. C. Diaconovich.

Prețul: broș. K 1.—, leg. K 1.50.

Anuarul Băncilor Române

Pe ani

1900 — 1901 — 1902 — 1903 — 1904 și 1905.

Prețul: câte K 3.—.

Se comandă la Administrația „Revistei Economice“ în Sibiu (Nagyszeben).

Au apărut

„BIBLIOTECA BĂNCILOR ROMÂNE“

Nr. 1.

Studii de contabilitate

(principiile fundamentale ale contabilității în partidă dublă)

de

Ioan I. Lăpădatu,

Banca Austro-Ungară

(un studiu amănunțit despre trecutul, organizația, operațiunile și importanța băncii noastre de emisiune)

de

Ioan I. Lăpădatu.

Se pot comanda dela administrația »Revistei Economice«. cea dintâi cu prețul de 50 fil., cea din urmă cu prețul de K 1.—

Medalia de aur dela Exponziția științifică din București, 1903.

Enciclopedia Română

publicată de întreprinderea și cu asociațiile

ASOCIAȚIUNII
pentru
literatură română și cultură populară română

de
Dr. C. Diaconovich.

Cu numeroase ilustrații și hărți.

3160 pag. 8^a mărime — 37.622 articole.

3 tomuri legate luxos K 60.—

33 fasc. broșurate K 70.—

Editura și tiparul W. Krafft, Sibiu. 1904

Se comandă la

Biroul „Asociațiunii“ Sibiu, str. Morii Nr. 8